

Nota „Mikken op het Midden” gepubliceerd

JOVD bepleit nieuw elan tegen CDA-ideologie

door BAS BAKKER, vice-voorz. politiek JOVD

Dit najaar publiceert de JOVD de nota „Mikken op het Midden”, met als ondertitel „De JOVD zegt ja tegen het midden, nee tegen het middenveld”. In het hiernavolgende zal de inhoud van deze nota worden geschetst.

Inleiding

Nadat het CDA in 1980 was gefuseerd ontstond de behoefte aan een gemeenschappelijke christen-democratische ideologie, die als bindmiddel voor de samenstellende delen moest dienen. Uit deze behoefte aan een eigen identiteit kwam de christen-democratische blauwdruk van „de zorgzame samenleving” voort.

Door veel partijen werd deze ideologie gebagatelliseerd. VVD-fractievoorzitter Voorhoeve verwoordde het onlangs in Elsevier als volgt: „Kijk, een normaal mens kan er nauwelijks tegen zijn, tegen concepten als ‘de verantwoordelijke samenleving’. Die brochure over de verantwoordelijke samenleving heeft toch weinig karakteristieks? Ik word er echt niet opgewonden van.” Ons inziens ten onrechte. Het CDA is namelijk niet zo maar een partij. Wat is het dan wel?

„Het CDA - het is een vormloze bundeling van op christelijke leest geschoeide lobbycircuits onder leiding van technisch vaardige bestuurders,” aldus Tom-Jan Meeus in een recent Tijd-artikel onder de onheilspellende titel „Nederland CDA-land. De partij die overal zit”.

Middenveld in de jaren tachtig

Het no-nonsense denken van dit decennium bracht realisme ten aanzien van de rol van de overheid, twijfel over de maakbaarheid van de samenleving en zekerheid over de smalle marges van de macht. De macht moest niet langer bij de overheid liggen. De vraag werd: bij wie wel?

Het CDA lanceerde als antwoord op die vraag zijn verantwoordelijke samenleving, of beter: een „zorgzame samenleving” waarin het „maatschappelijk middenveld” met uitvoering van overheidsbeleid belast is.

Onder maatschappelijk middenveld verstaan we alle organisaties, instellingen en de netwerken daartussen die zich bezig houden met de uitvoering van de taken van de verzorgingsstaat en/of advisering aan de overheid zonder formeel tot de overheid te behoren. U kunt hierbij denken aan besturen van scholen en ziekenhuizen. Publiekrechtelijke Bedrijfs Organisaties. Raden als de Emancipatieraad, Ziekenfondsrada, Raad voor de Volksgezondheid en de Kunstraad.

Hier maken door coöptatie samengestelde, dus effectief ontogankelijk gemaakte, stichtingsbesturen de dienst uit. Het merendeel van deze (stichtings-) besturen bestaat uit confessionelen, in weerwil van de elders opgetreden ontzuiling en ontkerkelijking. Deze organisaties zijn

belast met de uitvoering van overheidsstaken, zonder dat zij zelf formeel tot de overheid behoren. Daardoor is het vrijwel niet mogelijk hen hierop aan te spreken.

Grote invloed

Maar de invloed van het middenveld reikt veel verder dan alleen uitvoering. Ook bij de totstandkoming van beleid heeft dit veld een dikke vinger in de pap. Behalve invloed op de politieke partijen hebben de organisaties in het maatschappelijk middenveld ook rechtstreeks invloed op het overheidsbeleid. Op een heleboel terreinen moet de overheid in overleg treden met en advies vragen aan deze organisaties.

Zo fulmineert de Vereniging van Nederlandse Ziekenfondsen tegen de plannen van de commissie Dekker. Maar wie vertegenwoordigt zij daarbij eigenlijk? De ziekenfondspatiënten? Dat is de patiënten in ieder geval nooit gevraagd. Zij betalen premie aan een orgaan, op wiens bestuurssamenstelling en dus beleid zij geen enkele invloed hebben.

In feite is Nederland een semi-corporatistische staat. Deze verwerking is waarschijnlijk de grootste veroorzaker van het mislukken van bezuinigingen. Het middenveld lobbyde bij bewindslieden en kamerleden en werd bovendien vaak zelf ook nog officieel

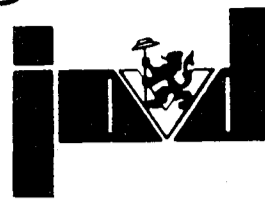
om advies gevraagd hoe te bezuinigen. Een organisatie te vragen of, en zo ja hoe, ze geld in wil leveren is de beste manier om daar niets van terecht te laten komen.

Het weer overhevelen van de taken van het middenveld naar de overheid is niet de oplossing. Want hoewel op de democratische instelling van het middenveld vrijwel alles valt aan te merken, heeft ook het overhevelen van taken naar de overheid zijn nadelen. Zo is het niet nodig dat alle taken door de overheid worden uitgevoerd. Een kleine, terugtrekkende overheid is wenselijk. Alleen mag het terugtrekken van de overheid niet het terugtrekken van de democratie betekenen.

De JOVD is, kortom, voor opheffing van het met publieke taken belaste middenveld of in ieder geval vóór democratisering van het maatschappelijk middenveld.

Hervorming middenveld

Liberalen gaan er vanuit dat „de markt” het beste ordeningsmechanisme is. In de markteconomie worden de wensen van de consumenten gerespecteerd. Er moeten dan ook zwaarwegende redenen zijn de markt géén voorrang te verlenen. Want wordt de beslissingsmacht van de markt

vervangen door de macht van een instelling, dan gaan veelal de voorkeuren van die instelling in plaats van de voorkeur van de consument een hoofdrol spelen. Ook leidt het ontbreken van marktprikkels tot een grote verspilling.

Een goed voorbeeld van het bovenstaande vormen de media. Op de televisie bestond tot voor kort slechts één journaal, waar lang niet iedereen enthousiast over was. Hier was dus geen marktmechanisme. Bij de dagbladen echter bestaan enerzijds massa-kranten als de Telegraaf en het Algemeen Dagblad, anderzijds kwaliteitskranten als NRC-Handelsblad en de Volkskrant. Dat commercialisering tot vervlakking leidt kan dan ook niet worden volgehouden.

Het primaat is niet altijd aan de overheid, noch aan de markt en nimmer aan het maatschappelijk middenveld. Niet alle taken kunnen worden overgelaten aan de markt, soms kan het beter gebeuren door een overheid. Wij noemen dat een verantwoordelijke overheid.

Een verantwoordelijke overheid stelt zichzelf - zonedig gedwongen - aansprakelijk voor publieke taken. Gekozen openbare organen nemen de besluiten die door een (gecontroleerde) overheidsorganisatie worden uitgevoerd.

Voor efficiëntie en verkleining van de afstand tussen bestuur en burger kan het nodig zijn te decentraliseren. Een verantwoordelijke overheid doet dat, zij het met inachtneming van democratische waarborgen. Afstoting van taken naar het maatschappelijk middenveld kan slechts voorzover een dergelijke organisatie uitdrukkelijk rekening houdt met voorkeuren van consumenten en ruimte laat voor democratische procedures en controle.

Actiepunten

Om het middenveld te hervormen is een aantal concrete stappen nodig. Gedacht wordt onder meer aan:

- het vervangen van de stichtingsvorm voor organisaties met publieke taken door de (democratische) verenigingsvorm;
- (koepel-)organisaties in het maatschappelijk middenveld alleen adviesbevoegdheden geven, geen uitvoering;
- het laten kiezen van de grondslag van de school door de ouders. In een tijd dat de meerderheid van de bevolking ontkerkelijkt is, doet het anachronistisch aan, dat tweederde van het onderwijs een confessionele grondslag heeft;
- evenredige vertegenwoordiging naar politieke kleur in openbare organisaties en ambten.

Het is ons, jonge liberalen, primair te doen om het functioneren van de democratie. Daarnaast brengt een adequaat liberaal antwoord op de CDA-ideologie dat andere - door de VVD teveel verontachtzaamde - ideaal naderbij: socialistisch-liberale samenwerking. Meer dan ooit dringt de JOVD daarom aan op nauwe samenwerking tussen D66 en VVD. Wie begaan is met de liberale zaak, werke daaraan. VVD-ers, bediscussieer dat! ■

Besluiten van de 42ste jaarlijkse algemene vergadering

(80ste algemene vergadering) op 26 en 27 mei 1989 te Middelburg

- De algemene vergadering nam kennis van het conform art. 18.3 statuten door het hoofdbestuur uitgebrachte jaarverslag over 1988.

- Rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester over 1988 werden goedgekeurd (agendapunt 2).

- Tot leden van de commissie van drie ter voorlichting van de 43ste jaarlijkse algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1989 werden benoemd: mevr. drs. M. Brouwer-van Wijk te Sneek, drs. Th. A. J. Meys te Amsterdam en ir. T. Thahammer te Son; tot plaatsvervangende leden werden benoemd: ir. J. Boeve te Zuid-Beijerland, mevr. W. J. W. Bregman-Kaaks te Roden en W. Donker te Lelystad (agendapunt 4).

- Toegezegd wordt in de jaarlijkse algemene vergadering 1990 aandacht te besteden aan de contributieproblematiek naar aanleiding van een motie van de afdeling Enschede en een motie van de afdeling Rijswijk en eventueel nog te ontvangen suggesties van afdelingen en centrales. Besloten wordt geen wijziging aan te brengen in de hoogte van de verschuldigde contributie voor 1990 noch in de verdeling van de contributie-opbrengst (agendapunt 5).

- Met betrekking tot de ondercentrales werden de volgende uitgangspunten aanvaard die in acht moeten worden genomen bij de herziening van de betreffende bepalingen in statuten en reglementen:

1. De bestuurlijke organisatie binnen een ondercentrale wordt conform voor-

stellen over regelgeving binnen de partij overgelaten aan de centralevergadering van de kamercentrale. De centralevergaderingen van de ondercentrales zullen daartoe steeds om advies worden gevraagd.

2. De invulling van de taken van de ondercentrales wordt, met behoud van de basistaken nl. coördinatie inzake propaganda en inzake vorming en scholing overgelaten aan de kamercentrales. De centralevergaderingen van de ondercentrales zullen daartoe steeds om advies worden gevraagd.

3. Het in zekere mate passieve karakter van de taakstellingen van de ondercentrales kan worden omgezet in voorgeschreven actieve organisatorische opdrachten die door de kamercentrales zelf, bij voorkeur reglementair, worden vastgelegd. (Agendapunt 6).

Met betrekking tot de partijraad werden de volgende uitgangspunten aanvaard die in acht moeten worden genomen bij de herziening van de betreffende bepalingen in statuten en reglementen:

1. De partijraad heeft tot taak om het hoofdbestuur en de algemene vergadering te adviseren inzake politieke en organisatorische onderwerpen en om gemachtigd door de algemene vergadering, standpunten in te nemen en uit te dragen. De algemene vergadering blijft vanzelfsprekend het hoogste orgaan van de partij. Zij kan uitspraken van de partijraad, gedaan zonder machtiging van de algemene vergadering, ongedaan maken.

2. De naam partijraad dient gehandhaafd te blijven.

3. De samenstelling van de partijraad

dient als volgt te zijn: het aantal als zodanig gekozen leden met stemrecht circa 75, verdeeld naar rato van de ledentallen van de kamercentrales per 1 januari van enig jaar;

De voorzitters van de kamercentrales blijven daarenboven met stemrecht lid van de partijraad;

Met adviserende stem maken voorts deel uit van de partijraad:

- de partijvoorzitter en nog twee leden van het hoofdbestuur;

- de voorzitters van de VVD-fracties in de Staten-Generaal en de vertegenwoordiger van de VVD-leden in het Europese Parlement;

- de voorzitters van de Organisatie Vrouwen in de VVD en de Vereniging van Staten- en Raadsleden;

- het aangewezen lid van de VVD jonger dan 30 jaar, als adviseur van het hoofdbestuur, ingevolge art. 23.4 onder 3 gew. st.;

- de ereleden van de VVD;

De VVD-leden in de Staten-Generaal en het Europese Parlement, de leden van het hoofdbestuur en de voorzitters van de commissies van advies (art. 60 hr.) zijn gerechtigd de veranderingen van de partijraad bij te wonen en aldaar het woord te voeren. De voorzitters van de commissies van advies kunnen zich bij verhindering laten vervangen.

4. De werkwijze van de partijraad kan als volgt worden verbeterd:

1. vergaderingen van de partijraad worden voorbereid door een agenda-commissie.

Naast de voorzitter van de partij en de algemeen secretaris (als ambtelijk functionaris) zal een drietal leden van de partijraad zitting hebben in de commissie;

2. eenmaal per jaar treedt een derde van alle gekozen leden van de partijraad af volgens een op te maken rooster.

Aanvaard werd een motie van de kamercentrale 's-Gravenhage waarin werd uitgesproken dat de zittingsduur van partijraadsleden 2 x 3 jaar dient te zijn.

5. als algemene eis voor de verkiezingen van partijraadsleden wordt gesteld: rijpe ervaring en goede staat van dienst als bestuurder van een afdeling, ondercentrale of kamercentrale. Leden van de partijraad moeten geacht worden bij uitstek aan te voelen en ook te weten wat er in de partij leeft.

Overgenomen werd een motie van de afdeling Hengelo dat de afdelingen kennis moeten kunnen nemen van alle besluiten van de partijraad. (Agendapunt 7).

- Aanvaard werd het voorstel van het hoofdbestuur tot aanvulling van art. 10 hr. met „Een van de leden van het bestuur van een afdeling, ondercentrale of kamercentrale is in het bijzonder belast met de taken van de afdeling (centrale) op het gebied van het jongerenbeleid”. (Agendapunt 8).

- Aanvaard werd het voorstel van het hoofdbestuur tot opneming in het huiselijk reglement van een nieuw artikel 59a. Naar analogie van de strekking van artikel 59 „Landelijke commissie vorming en scholing” zal invulling worden gegeven aan de reeds enige jaren bestaande commissie „LCJ”. De positie en de taakstelling van deze commissie zullen worden vervat in reglementsaanklagen die t.z.t. in het kader van de algemene regelgeving aan de algemene

algemene regelgeving aan de algemene

vergadering zullen worden voorgelegd. (Agendapunt 8).

- Overgenomen werd de strekking van twee moties van de afdeling Hengelo en een van de kc. Leiden dat de functies binnen het algemeen secretariaat onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van de beide Kamers der Staten-Generaal en het Europese Parlement en met bestuursfuncties in de VVD. (Agendapunt 8c).

Toegezegd werd dat in de LPC een evaluatie zal plaatsvinden van de ledenwerfactie.

- Aanvaard werd het voorstel van het hoofdbestuur om het aantal leden van het hoofdbestuur te bepalen op 13 (statutair maximum). Tot lid van het hoofdbestuur worden verkozen verklaard:

dr. L. Ginjaar te Leidschendam, voorzitter;

mr. I. W. Opstelten te 's-Gravenhage, ondervoorzitter;

drs. P. Ressenaar te 's-Gravenhage, penningmeester;

mevr. A. A. Aeyelts Averink-Winsemius te Krimpen a/d IJssel, secretaris voor de organisatie;

J. D. Blaauw te Zeist, secretaris voor de organisatie;

mevr. J. C. van Dijk-Sturm te Middelburg, secretaris voor de organisatie;

drs. J. Gmelich Meijling te Den Helder, secretaris voor de organisatie;

drs. M. A. J. Knip te Emmeloord, secretaris voor de organisatie;

mevr. M. J. H. den Ouden-Dekkers te Wageningen, secretaris voor de organisatie;

drs. F. G. J. Steenmeijer te Oosterwolde, secretaris voor de organisatie;

mr. O. Vogelenzang te Amsterdam, secretaris voor de organisatie;

drs. B. J. M. Verwaayen te Wateringen, secretaris voor de organisatie. Het rooster van aftreden werd conform het voorstel van het hoofdbestuur vastgesteld.

Tot adviseur van het hoofdbestuur wordt benoemd mevr. A. C. den Ottelander te Utrecht (gebaseerd op art. 7 SWO juncto art. 23.4 onder 3 gew. st.).

- Besloten werd een telegram te zenden aan Hare Majesteit de Koningin, Paleis Huis ten Bosch, 's-Gravenhage. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op vrijdag 26 en zaterdag 27 mei 1989 te Middelburg in jaarlijks algemene vergadering bijeen, betuigt trouw en afhankelijkheid aan uwe majesteit en haar huis. (Agendapunt 10).

- Door de algemene vergadering werd de motie bekrachtigd die door de partijraad op 20 mei 1989 werd aanvaard. „De partijraad van de VVD bijeen op 20 mei 1989, in aanmerking nemende motie 1798 door de algemene vergadering in Ede aangenomen, spreekt als zijn mening uit:

- dat gezondmaking van het milieu hoge, zeer hoge prioriteit heeft in het VVD-milieubeleid;

- dat dit echter niet mag worden betaald uit een radicaal verlaten van het VVD-beleid van lastenverlichting voor de werkende bevolking;

- dat de fiscale aftrekbaarheid van kosten van woon-werkverkeer voor alle vervoerswijzen en voor afstanden groter dan 10 kilometer niet moet worden afgeschaft;

- dat de luchtverontreiniging en het fileprobleem met doelmatige middelen moeten worden aangepakt, zoals schone motoren, katalysatoren, verbetering van het openbaar vervoer en de infrastructuur, bevordering van carpooling, groepsvervoer en fietsverkeer, ruimtelijke ordening en volkshuisvestingsbeleid gericht op kortere woon/werkafstanden, dit alles evenwichtig gefinancierd;

keurt het terzake gevoerde beleid van de Tweede-Kamerfractie van de VVD goed.”

- Aanvaard werd een motie van de afdeling Maassluis. „De jaarlijkse algemene vergadering van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie in vergadering bijeen op 26 en 27 mei 1989 te Middelburg, spreekt uit dat de naar buiten getreden fundamentele meningsverschillen snel zullen worden bijgelegd en dat het gekibbel van leden van onze partij in en via de media wordt beëindigd, opdat in eensgezindheid naar de verkiezingen kan worden toegewerkt.”

Tot erelid van de VVD werd benoemd mr. H. R. Nord te Brussel. ■

Taakverdeling Tweede-Kamerfractie

Hieronder treft u een overzicht van de taakverdeling van de VVD-Tweede Kamerfractie.

Lid	Plv. Lid
BLAUW	
EG-Zaken Milieubeheer V&W * Landbouw Visserij Wadden/Noordzeebeleid Restaurantbedrijf	Buitenl. Handel MKB
BOLKESTEIN	
Rijksuitgaven BuZa * Defensie EZ Buitenl. Handel	OnSa Wetenschapsbeleid W&C
DEES	
Presidium Werkwijze Kamer Volksgezondheid Jeugdwelzijnsbeleid W&C Wetenschapsbeleid Gehandicaptenbeleid Gem. Cie. Stenogr. Dienst	Onderwijs Milieubeheer Beneluxraad
DIJKSTAL	
* Verzoekschriften Politie Minderhedenbeleid Jeugdwelzijnsbeleid W&C	Justitie Nat. Ombudsman SoZaW Emancipatiebeleid Ant.-discr. wetgeving Defensie
FRANSSSEN	
Presidium Werkwijze Kamer BiZa Onderwijs * Anti-discr. wetgeving	Ambtenarenzaken SoZaW Wetenschapsbeleid Landbouw Volksgezondheid
GINJAAR-MAAS	
* MKB Emancipatiebeleid + Onderwijs Wetenschapsbeleid Minderhedenbeleid Jeugdwelzijnsbeleid Ned. Taalunie	
DE GRAVE	
Verzoekschriften Financiën ISMO Oort MKB coördinatie FES-blok	EG-Zaken Milieubeheer Gehandicaptenbeleid Ned. Ant. Arub. Zaken
HEEMSKERCK	
BuZa Defensie Noord-Atl. Assemblee	VRO Wadden/Noordzeebeleid Jeugdwelzijnsbeleid W&C EZ
HERMANS	
Werkwijze Kamer W&C Politie BiZa Adviescie. Doc. & Aut. Beneluxraad	Justitie Volksgezondheid Jeugdwelzijnsbeleid Minderhedenbeleid
JORRITSMA	
Emancipatiebeleid Onderwijs Gehandicaptenbeleid VRO V&W Wadden/Noordzeebeleid Bouw begl. cie.	SoZaW Landbouw Visserij Werkwijze der Kamer
DE KORTE	
Rijksuitgaven EZ Buit. Handel SoZaW VRO	Financiën Oort Landbouw MKB EG-Zaken

Lid	Plv. Lid
KONING	
Rijksuitgaven V&W * Financiën Oort ISMO	Verzoekschriften Werkwijze Kamer BiZa Gehandicaptenbeleid VRO Ambtenarenzaken
KORTHALS ALTES	
Justitie * Ned. Ant. Arub. Zaken Anti. discr. wetg. ISMO Ambtenarenzaken	OnSa Verzoekschriften Politie BiZa Nat. Ombudsman Milieubeheer
KORTHALS	
Justitie Nat. Ombudsman Wetenschapsbeleid Defensie	Politie EG-Zaken Onderwijs V&W ISMO Oort VRO BuZa Ambtenarenzaken
LINSCHOTEN	
Ambtenarenzaken SoZaW Landbouw Oort Financiën	Rijksuitgaven Defensie Volksgezondheid Emancipatiebeleid Minderhedenbeleid Onderwijs Gehandicaptenbeleid ISMO
NIJHUIS	
EZ MKB Volksgezondheid SoZaW	Rijksuitgaven Financiën Visserij ISMO Oort
NIJPELS	
Politie Nat. Ombudsman OnSa EG-zaken Anti-discr. wetgeving Raad van Europa/WEU Milieubeheer	Werkwijze Kamer Justitie BiZa Buitenl. Handel V&W EZ BuZa
TERPSTRA	
OnSa Volksgezondheid Gehandicaptenbeleid Ned. Ant. Arub. Zaken	W&C Jeugdwelzijnsbeleid
TE VELDHIJS	
Geloofsbriefen VRO Milieubeheer Landbouw Visserij Wadden/Noordzeebeleid Beneluxraad	EZ V&W
VOORHOEVE	
Inl./Veiligh.dienst	BuZa
WEISGLAS	
Visserij BuZa EG-Zaken Buitenl. Handel Emancipatiebeleid OnSa Coördinatie BOD-blok	Rijksuitgaven Defensie Financiën Wadden/Noordzeebeleid Ned. Ant. Arub. Zaken
WIEBENGA	
+ BiZa Nationale Ombudsman Ambtenarenzaken Ned. Ant. Arub. Zaken IPU-bestuur Minderhedenbeleid Justitie	Werkwijze Kamer Politie BuZa EG-Zaken Anti-discr. wetgeving

* = voorzitter vaste Kamercommissie

+ = ondervoorzitter vaste Kamercommissie

— = coördinator